

SCENARIUSZ ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

SZLAK:	<i>W latach stalinizmu</i>
ZAGADNIENIE NA PORTALU:	<i>Oddział zbrojny Leona Mellera „Jędrusia”</i>
TEMAT ZAJĘĆ:	<i>Powojenna partyzantka antykomunistyczna na Krajnie, jako forma oporu społecznego</i>

Czas trwania: 90 minut

Cele operacyjne zajęć:

I. WIADOMOŚCI

A. Zapamiętanie wiadomości

Uczeń

- wymieni cele, które przyświecały działalności członków oddziału kapitana „Jędrusia”
- nazywa formy działalności oddziałów partyzanckich
- podaje przykłady akcji podjętych przez oddział zbrojny „Jędrusia” na terenie Krajny

B. Rozumienie wiadomości

Uczeń

- rozumie terminy: „oddział zbrojny”, „partyzantka”, „aparatus bezpieczeństwa”
- wyjaśnia, w jaki sposób służby bezpieczeństwa reagowały na działania oddziałów partyzanckich w Polsce powojennej
- dostrzega różnicę między znaczeniem słowa „banda” w ujęciu słownikowym oraz w języku propagandowym

II. UMIEJĘTNOŚCI

C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych

Uczeń

- odszukuje na mapie obszar objęty w 1946 r. działaniami oddziału zbrojnego „Jędrusia”
- korzystając z informacji zamieszczonych na portalu *Szlaki pamięci*, określa czas działalności oddziału zbrojnego kapitana „Jędrusia”
- po przeczytaniu przykładów protokołów przesłuchania – charakteryzuje członków oddziałów partyzanckich działających na ziemiach polskich tuż po wojnie

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych (nietypowych)

Uczeń

- w oparciu o protokoły z przesłuchań członków oddziałów partyzanckich, określa taktykę i metody zwalczania podziemia przez aparat bezpieczeństwa w Polsce powojennej
- spróbuje rozstrzygnąć, jak powinni zachować się byli żołnierze Armii Krajowej po wkroczeniu Armii Czerwonej na ziemie polskie oraz po ustanowieniu na tym obszarze władzy komunistycznej

III. POSTAWA

E. Postawa i przekonania

Uczeń

- potępienie przemocy, jako metody prowadzącej do osiągnięcia celu
- dezaprobatę dla rygorystycznych działań organów władzy państwowej wobec obywateli swojego państwa

Forma pracy:

- praca zbiorowa
- praca grupowa

Metody nauczania:

Nauczanie polimetodyczne:

- pogadanka
- metoda laboratoryjna / nauczanie wspomagane komputerem
- praca ze źródłem historycznym
- pokaz
- praca z mapą
- drzewko decyzyjne

Środki dydaktyczne:

- materiały zamieszczone na portalu *Szlaki pamięci* <http://www.szlakipamieci.kujawsko-pomorskie.pl/>
- protokoły z przesłuchania i charakterystyki członków oddziału zbrojnego „Jędrusia” – zamieszczone na portalu *Szlaki pamięci*
- zdjęcia członków oddziału kapitana „Jędrusia”
- mapa Polski powojennej (mapa ścienna, atlas) / mapa regionu historycznego → Krajna
- szablon drzewka decyzyjnego

Tok zajęć:

1. Wprowadzenie:

- przypomnienie struktury polskiego państwa podziemnego oraz procesu kształtowania się władzy państwowej na ziemiach polskich w latach 1944-1946

2. Realizacja tematu:

- zajęcia odbywają się z wykorzystaniem materiałów oraz źródeł historycznych zamieszczonych na portalu *Szlaki pamięci*
- uczniowie, aby udzielić odpowiedzi na pytania nauczyciela, odszukują potrzebne im informacje w zakładce: *W latach stalinizmu*, pod hasłem: *Oddział zbrojny Leona Mellera „Jędrusia”*
- Pytania i polecenia dotyczące oddziału kapitana „Jędrusia”:
 - o Wyjaśnij znaczenie terminów: „partyzantka” i „oddział zbrojny”.
 - o Podaj prawdziwe imię i nazwisko „Jędrusia”.
 - o Kim w przeszłości był Leon Meller, zanim został dowódcą oddziału zbrojnego?
 - o Odszukaj na mapie miejscowości, w których działali członkowie oddziału „Jędrusia”. Podaj nazwę krainy historycznej, na której ten oddział walczył.
 - o Jak długo oddział ten walczył na tym terenie?
 - o Jakie cele przyświecały działalności partyzantów z oddziału „Jędrusia”?
 - o Odszukaj na portalu *Szlaki pamięci* przykłady akcji zainicjowanych przez oddział zbrojny „Jędrusia”. Czy zgadzasz się z wszystkimi metodami przez niego stosowanymi? Uzasadnij swoją odpowiedź.
- Pytania i polecenia dotyczące partyzantki antykomunistycznej na ziemiach polskich tuż po zakończeniu II wojny światowej:
 - o Podział uczniów / uczestników zajęć pozalekcyjnych na grupy.

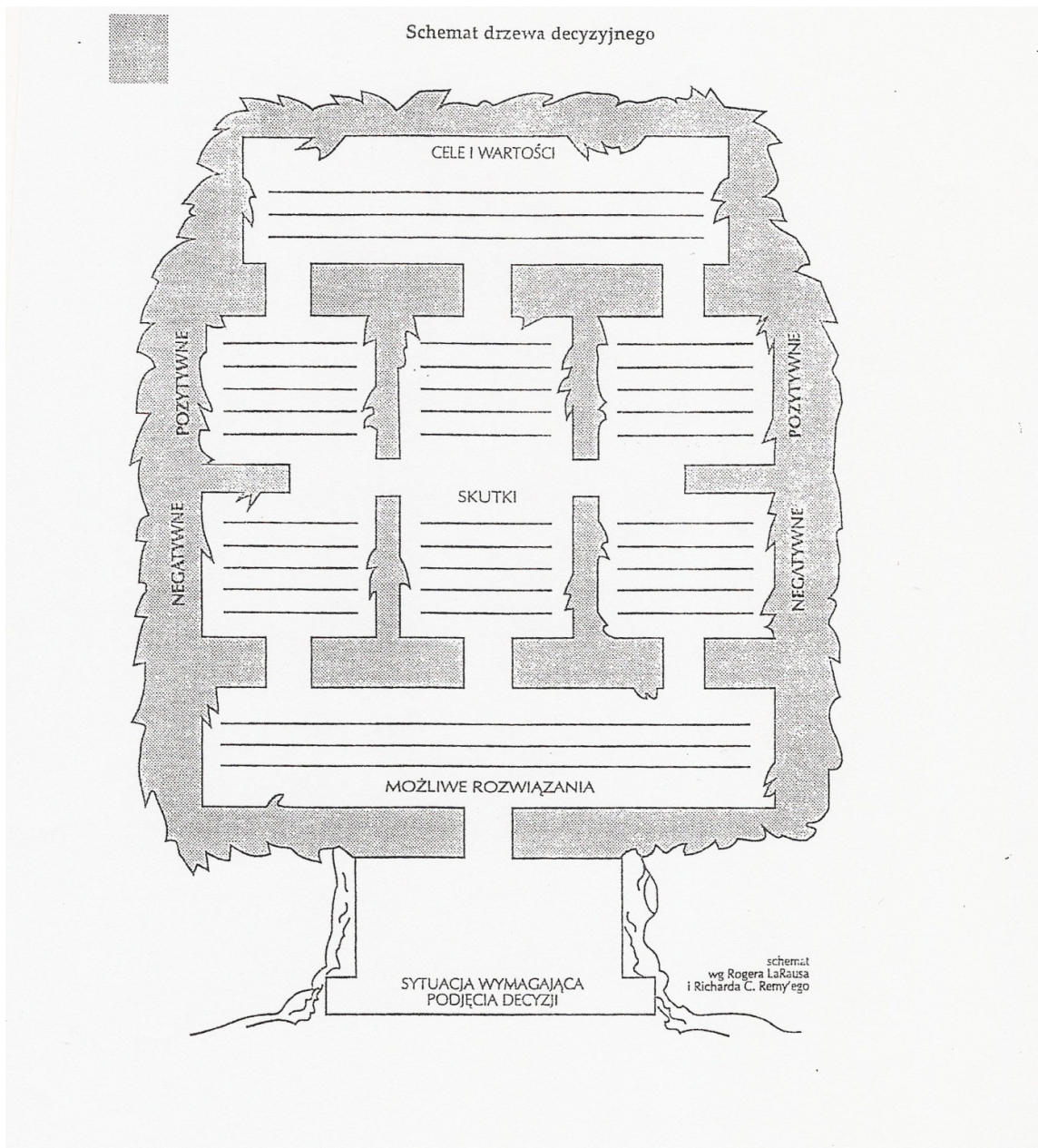
- Zadania dla grup: Zastanowić się nad problemem: *Jaki wybór działań stal przed żołnierzami AK po wkroczeniu Armii Czerwonej na ziemie polskie oraz po ustanowieniu na tym obszarze władzy komunistycznej? Jakie skutki niosła ze sobą każda z możliwości?*
- Prezentacja wyników pracy poszczególnych grup.
- Sformułowanie wspólnych wniosków - wypełnienie „drzewka decyzyjnego” – patrz załącznik.
- Pytania i polecenia dotyczące reakcji organów władzy państwowej na działalność partyzantki na ziemiach polskich:
 - Przeczytaj wspomnienia Franciszka Krawisia. Wskaż metody stosowane przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa podczas prób uzyskiwania zeznań partyzantów w czasie śledztwa. Jakie najczęściej zapadały wyroki w następstwie tych przesłuchań?
 - Przeczytaj notatki na temat Marcina Poklinowskiego (Poklękowskiego), Leona Hadzickiego czy Leszka Polasika. Następnie obejrzyj ich zdjęcia i sprawdź, w jakim byli wieku. Potem oceń sposób charakteryzowania członków partyzantki antykomunistycznej przez aparat bezpieczeństwa.
 - Odszukaj w słowniku wyjaśnienia hasła „banda”. Oceń, czy można tego określenia użyć w odniesieniu do oddziału zbrojnego kapitana „Jędrusia”?
 - Na podstawie przeczytanych protokołów z przesłuchań, charakterystyk i notatek służbowych na temat członków oddziału „Jędrusia”. Oceń, czy wyroki wydane na nich przez aparat bezpieczeństwa państwa były słuszne? Czemu miały one służyć?

3. Podsumowanie:

- Wnioski:
 - W następstwie wyparcia okupanta niemieckiego z ziem polskich i zajęcia tych ziem przez Armię Czerwoną w Polsce powojennej powstała nowa struktura władzy państwowej.
 - Jej działalność spotkała się ze sprzeciwem ze strony części społeczeństwa, które podjęło walkę zbrojną. Nie wszystkie formy sprzeciwu i walki są godne pochwały. Nie należy działać w myśl zasady „cel uświęca środki”.
 - Aparat bezpieczeństwa państwa, chcąc umocnić pozycję władzy w państwie, podejmował nieadekwatne i niegodne środki przeciwdziałania.

ZAŁĄCZNIK nr 1

Wzór / szablon do wypełnienia

ZAŁĄCZNIK nr 2

Propozycja wykonania zadania

